

به مناسبت ۱۵ خرداد (پنجم ژوئن) روز جهانی محیط زیست

(Word Environment Day)

روز جهانی محیط زیست (WED) روزی است که از سوی سازمان ملل متحد، به عنوان روز محیط زیست انتخاب شده است. دلیل این انتخاب از سویی، افزایش آگاهی مردم در حفظ و نگهداری محیط زیست و از دیگر سو، تشویق و ترغیب سیاستمداران به اتخاذ تصمیماتی برای مقابله با تخریب محیط زیست و تنوع زیستی بود. تاریخچه انتخاب این روز به سال ۱۹۷۲ بر می گردد. سالی که برای نخستین بار، سازمان ملل متحد کنفرانسی با موضوع "انسان و محیط زیست" در شهر استکهلم سوئد برگزار کرد و همزمان با برپایی این کنفرانس، مجمع عمومی سازمان ملل قطعنامه‌ای را تصویب کرد که منجر به تشکیل "برنامه محیط زیست سازمان ملل" (UNEP) شد. از آن سال تاکنون به مناسبت این روز، UNEP یک شعار جهانی انتخاب و در سراسر جهان، مراسم ویژه‌ای را به میزبانی یک کشور، اجرا می کند. این مراسم را می توان به شکل‌ها و روش‌های مختلف برگزار کرد مثل همایش‌های دوچرخه سواری، راهپیمایی، مسابقه‌های هنری مانند نقاسی، عکاسی، مقاله نویسی و نمایش در مدارس و دانشگاه‌ها یا مکان‌های عمومی، درختکاری، فعالیت‌های مربوط به بازیافت، پاکسازی و ...

آنچه در برگزاری این مراسم و انجام فعالیت‌های مربوط به آن اهمیت دارد این است که بتوان توجه عمومی را به مسائل و مشکلات محیط زیست جلب و از رفتارهایی که آلودگی محیط زیست را بدنبال دارد، جلوگیری کرد و برای رسیدن به این هدف، آموزش و آگاهی رسانی بسیار مهم و ضروری است.

چنانچه نگاهی گذرا به تاریخ آموزش محیط زیست در جهان بیاندازیم، به نخستین تلاش جمعی درباره‌ی بررسی مسایل و بحران‌های محیط زیستی و چالش‌های آن در سال ۱۹۷۲ در استکهلم سوئد با شرکت سران ۱۱۳ کشور در کنفرانس سازمان ملل متحد با عنوان "محیط زیست انسانی و توسعه" می‌رسیم که بر ضرورت شکل‌گیری یک "برنامه‌ی بین‌المللی آموزش محیط زیست" با رویکرد میان‌رشته‌ای در تمام سطوح و در خلال آموزش‌های رسمی و غیر رسمی، برای آگاهی رسانی به مردم و شناساندن مسایل محیط زیست برای شهروندان، تاکید شد و تشکیل برنامه‌ی محیط زیست سازمان ملل متحد (UNEP) نیز از نتایج همین کنفرانس بود.

در سال ۱۹۷۵ برنامه‌ی بین‌المللی آموزش محیط زیست (IEEP)، توسط یونپ و یونسکو بینان گذاشته شد که نخستین کارگاه بین‌المللی آموزش محیط زیست را، در بلگراد یوگسلاوی برگزار کرد. این کارگاه اصول و خط مشی برنامه‌ی جهانی آموزش محیط زیست را به شکل یک سند با عنوان "ميثاق بلگراد"، تدوین کرد که اهداف اصلی آن کمک به دولت‌ها، نهادهای ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی برای وارد کردن آموزش محیط زیست در سیستم آموزش‌های رسمی و غیررسمی، و ترویج و گسترش الگوهای نوین رفتاری و مسوولیت‌های اخلاقی در سطوح فردی، گروهی و اجتماعی برای حفاظت و ارتقای کیفیت محیط زیست بود.

در سال ۱۹۷۷، کنوانسیون بین‌المللی "آموزش محیط زیست" با حضور ۶۶ کشور در تفلیس گرجستان برگزار شد و بیانیه‌ی آن، بر آموزش به مردم در تمام گروه‌های سنی و در تمام سطوح تاکید داشت چراکه این آموزش‌ها، به مردم کمک می‌کند تا درکی درست و واقعی از محیط زیست بدست آورده و برای برآوردن نیازهای خود، به اقدامات خردمندانه روی آورند.

در سال ۱۹۸۷ یونسکو و یونپ، کنگره بین‌المللی "محیط زیست و آموزش" را در مسکو برگزار کردند و در آن بر رابطه‌ی میان انسان و محیط زیست در ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، محیط زیستی و زیبا شناختی تاکید شد.

در ژوئن سال ۱۹۹۲، کنوانسیون جهانی "محیط زیست و توسعه" در ریودوژانیروی برزیل برگزار شد و حاصل آن دستور کار "ریو ۲۱" بود که در آن به طور مشخصی ایده ی توسعه ی پایدار و ضرورت درک مشترک از محیط زیست و توسعه، ترویج شد چرا که خلای آگاهی جامعه نسبت به همبستگی میان طبیعت و فعالیت انسانی و محیط زیستی، کاملاً آشکار بود و ایجاد و تداوم یک نهضت آموزشی با هدف تغییر رفتار و اصلاح بینش عمومی نسبت به محیط زیست، به عنوان مقدمه ی عمل برای دستیابی به توسعه ی پایدار را می طلبد.

در سال ۱۹۹۵ یونسکو و یونپ کارگاه بین المللی "آموزش محیط زیست برای توسعه ی پایدار" را در آتن برگزار کرد که این کارگاه دارای عناوین و سرفصل هایی بود که علاقمندان می توانند با مراجعه به منابع در دسترس، از آنها مطلع شوند.

و اما در ایران "نخستین همایش ملی تخصصی آموزش محیط زیست"، در دی ماه ۱۳۸۲ با حمایت سازمان حفاظت محیط زیست و سایر دستگاه ها و نهادهای مشارکت کننده، برگزار شد که هدف آن زمینه سازی برای تعیین نیازهای آموزش محیط زیست در سطح مناطق کشور، با توجه به معضلات و چالش های مهم محیط زیستی، گردآوری، معرفی و تحلیل برنامه های آموزشی انجام شده در این زمینه و ایجاد تعامل و همکاری بین دانشگاه ها، مجامع علمی و دستگاه های اجرایی کشور، در پیشبرد آموزش محیط زیست بود.

دفتر آموزش محیط زیست ضمن تبریک "روز جهانی و هفته ی محیط زیست"، که در ایران از ۱۵ تا ۲۲ خرداد برگزار می شود، با الهام از شعار جهانی این روز که "من با طبیعتم" (I'm Whit Nature) انتخاب شده است، همچون گذشته بر ترویج و گسترش فرهنگ و اخلاق محیط زیستی از طریق آموزش رفتارهای دوستدار محیط زیست و آگاهی بخشی به آحاد جامعه در کسب فهم اکولوژیک از طبیعت، با بهره مندی از تمام توان خود در پیشبرد اهداف پیش گفته، این راه دشوار اما ارزشمند را ادامه خواهد داد.

موضوعات (تمها) و شعارهای انتخابی برنامه محیط زیست سازمان ملل از زمان تاسیس تاکنون

(متن اصلی و ترجمه به فارسی)

1974	فقط یک زمین در طول نمایشگاه ' اسپوکین، ایالات متحده
1975	سکونت های بشر
1976	: منبع حیاتی برای زندگی
1977	ازن لایه نگرانی های زیست محیطی؛ از دست دادن زمین و تخریب خاک
1978	توسعه بدون تخریب ،
1979	فقط یک آینده برای کودکان ما - توسعه بدون تخریب
1980	ی جدید برای دهه جدید: توسعه بدون تخریب
1981	آب زیرزمینی؛ مواد شیمیایی سمی در زنجیره مواد غذایی بشر
1982	ده سال پس از استکهلم (تجدید نگرانی های محیط زیستی)
1983	مدیریت و دفع زباله های خطرناک: باران اسیدی و انرژی ،
1984	بیابان زایی
1985	: جمعیت و محیط زیست
1986	یک درخت برای صلح
1987	محیط زیست و پناهگاه: بیش از یک سقف
1988	زمانی که مردم محیط زیست را اولویت خود قرار دهند، توسعه در رتبه ی بعدی قرار دارد
1989	گرمایش جهانی؛ هشدار جهانی
1990	کودکان و محیط زیست
1991	تغییر اقلیم نیاز به مشارکت جهانی
1992	فقط یک زمین، مراقبت و مشارکت
1993	فقر و محیط زیست - شکستن
1994	یک زمین یک خانواده
1995	: برای محیط زیست جهانی
1996	زمین ما ، زیستگاه ما،خانه ما
1997	برای زندگی بر روی زمین
1998	برای زیستن بر روی زمین - محافظت از دریاها
1999	زمین ما - آینده ما - حفظ کنیم
2000	هزاره ی محیط زیست - ی برای
2001	ارتباط با شبکه جهانی ی حیات
2002	به زمین فرصت بدهیم
2003	- دو میلیارد نفر برای آن می میرند
2004	نیازمندیم ! دریا و اقیانوس - مرده یا زنده؟
2005	شهرهای سبز - برنامه ریزی برای این سیاره!
2006	بیابان ها و بیابان زایی - آیا مناطق خشک صحرا نیست؟
2007	دوب یخ - یک موضوع داغ؟
2008	عوض کردن عادت - به سوی یک کم کربن
2009	سیاره شما به شما نیاز دارد - متحد برای مبارزه با تغییرات اقلیم
2010	بسیاری از گونه ها یک سیاره یک آینده
2011	: طبیعت در خدمت شما
2012	: آیا این شامل شما می شود ؟
2013	فکر کنید بخورید صرفه جویی کنید ، ردیای خود را کاهش دهید
2014	بالا بردن صدای خود ، نه بالا بردن سطح دریا
2015	هفت میلیارد رویاها یک سیاره .
2016	تحمل صفر برای تجارت غیرقانونی حیات وحش
2017	طبیعت - در شهر و بر روی زمین، از قطب به خط استوا

Year	Theme	Host city
1974	Only one Earth during Expo 74	Spokane , United States
1975	Human Settlements	Dhaka , Bangladesh
1976	Water: Vital Resource for Life	Canada
1977	Ozone Layer Environmental Concern; Lands Loss and Soil Degradation	Sylhet , Bangladesh
1978	Development Without Destruction	Sylhet , Bangladesh
1979	Only One Future for Our Children – Development Without Destruction	Sylhet , Bangladesh
1980	A New Challenge for the New Decade: Development Without Destruction	Sylhet , Bangladesh
1981	Ground Water; Toxic Chemicals in Human Food Chains	Sylhet , Bangladesh
1982	Ten Years After Stockholm (Renewal of Environmental Concerns)	Dhaka , Bangladesh
1983	Managing and Disposing Hazardous Waste: Acid Rain and Energy	Sylhet , Bangladesh
1984	Desertification	Rajshahi , Bangladesh
1985	Youth: Population and the Environment	Pakistan
1986	A Tree for Peace	Ontario , Canada
1987	Environment and Shelter: More Than A Roof	Nairobi , Kenya
1988	When People Put the Environment First, Development Will Last	Bangkok , Thailand
1989	Global Warming; Global Warning	Brussels , Belgium
1990	Children and the Environment	Mexico City , Mexico
1991	Climate Change. Need for Global Partnership	Stockholm , Sweden
1992	Only One Earth, Care and Share	Rio de Janeiro , Brazil
1993	Poverty and the Environment – Breaking the Vicious Circle	Beijing , People’s Republic of China
1994	One Earth One Family	London , United Kingdom
1995	We the Peoples: United for the Global Environment	Pretoria , South Africa
1996	Our Earth, Our Habitat, Our Home	Istanbul , Turkey
1997	For Life on Earth	Seoul , Republic of Korea
1998	For Life on Earth – Save Our Seas	Moscow , Russian Federation
1999	Our Earth – Our Future – Just Save It!	Tokyo , Japan
2000	The Environment Millennium – Time to Act	Adelaide , Australia
2001	Connect with the World Wide Web of Life	Torino , Italy and Havana , Cuba
2002	Give Earth a Chance	Shenzhen , People’s Republic of China
2003	Water – Two Billion People are Dying for It!	Beirut , Lebanon
2004	Wanted! Seas and Oceans – Dead or Alive?	Barcelona , Spain
2005	Green Cities – Plan for the Planet!	San Francisco , United States
2006	Deserts and Desertification – Don’t Desert Drylands!	Algiers , Algeria
2007	Melting Ice – a Hot Topic?	London , England
2008	Kick The Habit – Towards A Low Carbon Economy	Wellington , New Zealand
2009	Your Planet Needs You – Unite to Combat Climate Change	Mexico City , Mexico
2010	Many Species. One Planet. One Future	Rangpur , Bangladesh
2011	Forests: Nature at your Service	New Delhi , India
2012	Green Economy: Does it include you?	Brazil
2013	Think.Eat.Save. Reduce Your Foodprint	Mongolia
2014	Raise your voice, not the sea level	barbados
2015	Seven Billion Dreams. One Planet. Consume with Care.	Italy
2016	Zero Tolerance for the Illegal Wildlife trade	Angola
2017	Connecting People to Nature – in the city and on the land, from the poles to the equator	Canada